

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings)
การประชุมวิชาการระดับชาติ
ราชภัฏเลยวิชาการ ครั้งที่ 8 ประจำปี พ.ศ. 2565

“การวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่นด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่
สู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”
[Research for Community Development through BCG Model
for Sustainable Development Goals (SDGs)]

วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2565
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การนำเสนอแบบ Oral Presentation

หน้า

สิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563	
ศึกษารณเรื่อง Covid-19 ของประชาชนในตำบลกันจู อำเภอวังสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์	
โดย ดลรชฎ ติแป้น และ วุฒิพงศ์ บัวชัย	194
สภาพการดำเนินงานกองทุนบทบาทสตรีบ้านบลศรีวิไล หมู่ที่ 7 ตำบลลงสวรรค์ อำเภอนากลาง	
จังหวัดหนองบัวลำภู โดย สุนิดา หิพเอี่ยม และ อริศราวรรณ นิยมรัตน์จรูญ	203
บทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์	
โดย ชนิฎาโนห์ ถิ่นเดิม, วุฒิพงศ์ บัวชัย และ ธาณี สุขเกษม	209
วัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในตำบลสะเดียง อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ โดย ศกุนตลา	
เพ็งเขียว, ธาณี สุขเกษม และ เกรียงไกร ทองจิตติ	218
การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าโพนค้อ อำเภอโคกศรีสุพรรณ	
จังหวัดสกลนคร โดย พิศดาร แสนชาติ และ เกียรติศักดิ์ ชินทิหาว	229
ขบวนการทางการเมืองของประชาชนกับปัญหาเสาในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดย น้ำเพชร มารยาท,	
วุฒิพงศ์ บัวชัย และ เกรียงไกร ทองจิตติ	238
วรรณกรรมปริทัศน์เกี่ยวกับค่านิยมในหนังสือด้านพฤติกรรมองค์การ โดย อัจฉรา วรรณานันต์ และ	
อาทิตย์ ผดุงเดช	248
กฎหมายคุ้มครองผู้เยาว์ในการหักสัญญาซื้อขายสินค้าออนไลน์ โดย ยุพดี ผ่องศรี	259
การศึกษาความต้องการในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษของพนักงานสายธุรการ ณ บริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง	
ในจังหวัดสมุทรสาคร โดย ศศิรินทร์ โกสัสส์วัฒนา, อนงนาฏ เพชรประเสริฐ และ ปวีรวรรต	
อัมสอาด	266
การศึกษาปัญหาและความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการพูดสื่อสารของผู้ให้บริการนวดแผนไทย	
ในเขตตำบลบูน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย โดย ศรีจิตรา นวรัตน์ภรณ์, ณศิริ ศิริพริมา,	
ศุภกานต์ ป่ารุ่งราชหิรัณย์, ฐปนรักษ์ ศรีทาร์ัง และ สุรพิชญา ราชพรหมมา	274
การพัฒนาสุนทรียภาพของพาสาเกตด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดย บันทวัน	
เจ็กจันทร์ทิพย์	284
ชอเกะบั้งไฟเถย : ลักษณะทางกายภาพและแนวทางการอนุรักษ์ กรณีศึกษาชุมชนบ้านหนองบัว	
อำเภอกุดหลวง จังหวัดเลย โดย คชสิทธิ์ เจริญสุข และ ไทยโรจน์ พวงมณี	295
สุขสมบูรณ์: การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมจากแรงบันดาลใจในวิถีชีวิตอีสาน โดย ไตรทศ หับสุรีย์,	
ไทยโรจน์ พวงมณี และ หาย แสงทรัพย์	310

สิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563
ศึกษากรณีเรื่อง Covid-19 ของประชาชนในตำบลกันจู อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์
The Human Rights and the Use of the Emergency Decree in the Emergency Situation
of Prayut Chan-Ocha's Government (2020) in Kanju Sub-District,
Buengsamphan District, Phetchabun Province

ดลรชฎี ตีเปรม¹ วุฒิพงศ์ บัวชัย²
E-mail: donlachata.dee@pcru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของประชาชนในตำบลกันจู อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ 2) ศึกษาสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563 ศึกษากรณีเรื่อง Covid-19 ของประชาชนในตำบลกันจู อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ (3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563 ศึกษากรณีเรื่อง Covid-19 ของประชาชนในตำบลกันจู อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ และ (4) ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563 ศึกษากรณีเรื่อง Covid-19 ของประชาชนในตำบลกันจู อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบผสมระหว่างวิจัยเชิงคุณภาพ กับ การวิจัยเชิงปริมาณ อาศัยข้อมูลจากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามประชากรกลุ่มเป้าหมาย การวิจัยเชิงคุณภาพพออนุมัติจากเอกสาร แล้วได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตัวแทนคณะกรรมการควบคุมโรคติดต่อระดับจังหวัด ตัวแทนภาครัฐในอำเภอบึงสามพัน และตัวแทนภาคประชาชน จำนวน 3 คน และตัวแทนผู้ติดเชื้อโควิด-19 ที่หายแล้ว จำนวน 3 คน ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณได้ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามประชากรกลุ่มเป้าหมายประชาชนในเขตตำบลกันจู อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 13,114 คน สุ่มตัวอย่างได้ 388 คน เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดนำมาวิเคราะห์เนื้อหาความถี่ทางสถิติและความแปรปรวน สรุปผล และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า 1) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของประชาชนในตำบลกันจู อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2) ด้านสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563 อยู่ในระดับปานกลาง 3) ด้านปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563 อยู่ในระดับมาก 4) ด้านแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563 อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า 1) ตัวแปรเกี่ยวกับอาชีพมีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่แตกต่างกัน 2) เพศที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน 3) อายุที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

ข้อเสนอแนะ คือ ควรจัดให้มีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน และควรจัดให้มีการเสวนาเพื่อเพิ่มความรู้ทางด้านสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน

คำสำคัญ: สิทธิมนุษยชน อำนาจ สถานการณ์ฉุกเฉิน covid-19

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) To study knowledge and understanding about human rights of people in Kanju sub-district Buengsamphan district Phetchabun; 2) To study about human rights and using power in an emergency situation of the government's General Prayut Chan-o-cha of people in Kanju sub-district Buengsamphan district Phetchabun; 3) To study the problems related to human rights and using power in an emergency situation of the government's General Prayut Chan-o-cha of the people in Kanju sub-district Buengsamphan district Phetchabun; and 4) To study on solutions to problems related to human rights and using power in an emergency situation of the government's General Prayut Chan-o-cha of the people of Kanju sub-district Buengsamphan district Phetchabun. The mix methods of qualitative and quantitative research were

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

² อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

conducted. The research relies on documents, interviews and questionnaires of targeted population. Apart from documents, the qualitative research gathers information from: the interviews of three representatives, namely, The person in the provincial communicable disease prevention and control committee, the representative government of Buengsamphan district and the representative of Public Health Buengsamphan district; the interviews of 3 people who infected with Covid-19 in this province. In regard of quantitative research, in regard of quantitative research, the study gathers information from questionnaire answers of targeted population who are the people of Kanju sub-district. Buengsamphan district Phetchabun in total of 13,114 people. The research randomly chose 388 samples of people. All data was collected for analysis of statistic frequency and variance. The conclusion becomes discovery and suggestion.

The result of the qualitative research revealed that: 1) the sample group understanding with knowledge about human rights at a middle level. 2) They understanding about human rights and the use of power in emergency situations of the government General Prayut Chan-o-cha at a middle level. 3) The problem with about human rights and the use of power in emergency situations of the government General Prayut Chan-o-cha at a high level. 4) The solution with about human rights and the use of power in emergency situations of the government General Prayut Chan-o-cha at a middle level.

The outcome of quantitative research demonstrates that: 1) Occupations are the variables which have impacts to understanding. 2) Female and male are the variables which have not impacts to understanding. 3) Ages are the variables which have not impacts to understanding.

The suggestion of the research was found that there should be campaigns to awareness of human rights in emergency situations. And hold a dialogue about human rights knowledge in emergency situations.

Keywords: human rights, power, state of emergency, COVID-19

ความเป็นมาของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของสิทธิมนุษยชนไว้ว่าสิทธิมนุษยชน หมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล ที่ได้รับการรับรอง หรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือตามกฎหมายไทย หรือสามสนธิสัญญาที่ประเทศไทย มีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม พัฒนาการการต่อสู้เพื่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือสิทธิมนุษยชนในสังคมนั้นมีมาช้านาน ภายหลังรัฐบาลประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทั่วราชอาณาจักรตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 หรือ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน พร้อมข้อกำหนดและแนวทางปฏิบัติต่างๆ เพื่อบริหารสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2563 และมีผลบังคับใช้ในวันถัดมานั้น นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ไทยที่มีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินกับสถานการณ์โรคระบาด และถือเป็นครั้งแรกที่มีการประกาศครอบคลุมพื้นที่ทั่วราชอาณาจักรในอดีต พบว่าการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินมีมูลเหตุจูงใจมาจาก 2 ปัจจัย ใน 2 พื้นที่หลักเพียงเท่านั้น ต่างกรรมต่างวาระ คือ

1) การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันเนื่องจากการก่อความรุนแรงในพื้นที่ ซึ่งมีการประกาศขยายระยะเวลาตั้งแต่ปี 2548 นับรวมได้จำนวน 56 ครั้ง จนถึงปัจจุบัน นั้นหมายความว่า พื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ภายใต้การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินมาแล้ว 15 ปี

2) การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่ส่วนกลาง (กรุงเทพฯ ปริมณฑล และพื้นที่อื่นที่เกี่ยวข้อง) อันเนื่องจากการชุมนุมประท้วงทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ยึดท่าอากาศยานดอนเมืองและสุวรรณภูมิ เมื่อปี 2551 เหตุการณ์จัดขบวนการประสูติสุดขั้วผู้นำอาเซียนกับประเทศคู่เจรจาของอาเซียนที่จังหวัดชลบุรี เมื่อปี 2552 เหตุการณ์ความรุนแรงใจกลางเมืองหลวงเมื่อช่วงสงคราม ปี 2552 และ 2553 รวมทั้งการเคลื่อนไหวของกลุ่ม กปปส. เมื่อปี 2557 ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้ล้วนแล้วแต่ถูกบริหารจัดการผ่านการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐทั้งสิ้น สำหรับในพื้นที่ส่วนกลางมีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินมาแล้วรวมทั้งสิ้นจำนวน 10 ครั้ง (สรุประบุ ทับทอง, 2563)

ปลายปี 2562 โดยในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2563 กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศให้โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่หรือโควิด 19 (Coronavirus Disease 2019 "Covid 19") เป็นโรคติดต่ออันตราย ลำดับที่ 14 ตามพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 (พ.ร.บ.โรคติดต่อ) และมีผลให้เจ้าพนักงานควบคุมโรคติดต่อมีอำนาจหน้าที่เฝ้าระวัง สอบสวนโรค และดำเนินการเพื่อป้องกันและ

ควบคุมโรคติดต่อดังกล่าว และรัฐบาลยังได้จัดตั้งศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด - 19) เพื่อรับมือกับปัญหาดังกล่าวด้วย โดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการศูนย์ แต่การรับมือกับสถานการณ์โรคระบาดตามมาตรการดังกล่าวยังไม่เป็นผลยับยั้งการแพร่ระบาด ทำให้รัฐบาลเห็นว่าควรยกระดับขึ้นสู่การบังคับใช้มาตรการขั้นสูงสุด โดยการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในเขตท้องที่ที่ราชอาณาจักร มีผลตั้งแต่ 26 มีนาคม ถึง 30 เมษายน 2563

พ.ร.ก.ฉุกเฉินให้อำนาจนายกรัฐมนตรีในการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินได้ตามความจำเป็นแห่งสถานการณ์ ภายใต้เงื่อนไขเมื่อปรากฏว่ามีสถานการณ์ฉุกเฉิน และนายกรัฐมนตรีเห็นสมควรใช้กำลังเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารร่วมกันป้องกัน แก้ไข ปรามปราม ระงับยับยั้ง ฟื้นฟูหรือช่วยเหลือประชาชน หน้าที่ของรัฐในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมิใช่ในภาวะฉุกเฉินนั้น มีรากฐานมาจากหลักนิติธรรมและหลักนิติรัฐ และคุณค่าแห่งสังคมเสรีประชาธิปไตย ที่มุ่งจำกัดอำนาจของรัฐภายใต้กฎหมาย และเป็นไปตามหลักการแบ่งแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติและตุลาการ ที่ต้องมีการตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจซึ่งกันและกัน เพื่อป้องกันการใช้อำนาจโดยอำเภอใจหรือลู่แก่อำนาจ

จากการศึกษา พบว่า ในสถานการณ์ที่รัฐต้องเผชิญกับภาวะฉุกเฉิน รัฐสามารถใช้ข้อกำหนดบางอย่างจำกัดสิทธิมนุษยชนชั่วคราวได้เพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน แต่ พ.ร.ก.ฉุกเฉินดังกล่าวนั้นต้องอยู่ภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ และหลักความได้สัดส่วน เลือกใช้เท่าที่จำเป็นและไม่ก่อภาระเดือดร้อนเกินสมควร มีโครงสร้างอำนาจรัฐรับรองหลักการแบ่งแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการ ให้สามารถตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจระหว่างกัน แม้ในภาวะฉุกเฉิน ถึงแม้ พ.ร.ก.ฉุกเฉินมีเจตนารมณ์ให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจบริหารสถานการณ์ที่อยู่ในภาวะคับขัน เพื่อแก้ไขปัญหาของบ้านเมืองให้บรรลุผลสำเร็จตามความจำเป็นของสถานการณ์ ซึ่งเป็นระยะเวลาชั่วคราว แต่มาตรการดังกล่าวนั้นยังต้องอยู่ภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ และหลักความได้สัดส่วนด้วย จากสถานการณ์ทางการเมือง ดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยอยากทราบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของประชาชนตำบลกันจุนเป็นอย่างไร สิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.2563 เป็นอย่างไร ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.2563 มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.2563 มีแนวทางอย่างไร โดยพื้นที่การวิจัย คือ ตำบลกันจุน อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากมีความหลากหลายทางอาชีพซึ่งได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่หรือโควิด 19 มีจำนวนประชาชนเหมาะสมในการทำวิจัย

ผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่อง “สิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563 ศึกษากรณีเรื่อง Covid-19 ของประชาชนในตำบลกันจุก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์” ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- วัตถุประสงค์ของการวิจัย
1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของประชาชนในตำบลกันจุก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์
 2. เพื่อศึกษาสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.2563 ศึกษากรณีเรื่อง Covid-19 ของประชาชนในตำบลกันจุก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์
 3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.2563 ศึกษากรณีเรื่อง Covid-19 ของประชาชนในตำบลกันจุก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์
 4. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.2563 ศึกษากรณีเรื่อง Covid-19 ของประชาชนในตำบลกันจุก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้มาโดยวิธีการผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ได้แก่ ตัวแทนภาครัฐในอำเภอบึงสามพัน คือ นายอำเภอ บึงสามพัน ตำรวจ นักวิชาการสาธารณสุข และตัวแทนภาคประชาชน คือ บุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ทำตามคำสั่งในพื้นที่ เช่น อสม. ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และผู้ติดเชื้อไวรัส Covid-19 ที่หายป่วยแล้ว จำนวน 3 คน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลกันจุก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 13,114 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยวิธีคำนวณหาสัดส่วนจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane (Yamane, 1967) โดยได้กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ 0.05 จึงได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 388 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) คือแบบสัมภาษณ์ตัวผู้วิจัย และเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) คือ แบบสอบถาม ซึ่งนำไปใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีการดำเนินงานในเขตพื้นที่นี้ ที่นอกเหนือจากกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปใช้ในการทำการการศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยตนเอง โดยสัมภาษณ์ การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวน 388 ชุด เก็บข้อมูลภาคสนามกับประชาชนในพื้นที่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งค่าสถิติประกอบด้วยค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ตารางที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของประชาชนในตำบลกันจุก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์

ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ	ระดับความรู้ความเข้าใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสถานการณ์ฉุกเฉิน	3.80	0.85	ปานกลาง
2. สิทธิตามธรรมชาติเป็นสิทธิที่มนุษย์ทุกคนมีอยู่แล้วตามธรรมชาติและเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกกันออกได้กับการดำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	3.67	0.79	มาก
3. สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งรวมถึงสิทธิในชีวิตเสรีภาพและความมั่นคงของบุคคล ความเสมอภาคในทางกฎหมาย การคุ้มครองเมื่อถูกจับ ถูกรังแก หรือเบียดเบียน สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม การมีส่วนร่วมทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกในการชุมนุม	3.67	0.88	มาก
4. สิทธิทางเศรษฐกิจสังคม และ วัฒนธรรม ซึ่งครอบคลุมถึงสิทธิในการทำงานภายใต้ค่าตอบแทนเท่ากันสำหรับงานที่เท่ากัน สิทธิในการก่อตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงาน สิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เหมาะสม สิทธิในการศึกษาและสิทธิในการเข้าร่วมใช้ชีวิตทางวัฒนธรรมอย่างเสรี	3.70	0.91	ปานกลาง
5. พระราชกำหนดฉบับดังกล่าวที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพิ่มขึ้นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามที่รัฐธรรมนุญรับรองไว้หลายประการ	3.56	0.97	ปานกลาง
รวม	3.68	0.88	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสถานการณ์ฉุกเฉิน ของประชาชนในตำบลกันจุก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.80$) (S.D. = 0.85) โดยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจปานกลาง จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 รองลงมา มีความรู้ความเข้าใจมาก จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 และน้อยสุดคือ มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6

ตารางที่ 2 สิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์จันทร์โอชา พ.ศ. 2563

การปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. พบเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับบุคคลที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย เช่น ตำรวจ ทหาร ใช้อำนาจตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน จับกุมประชาชนที่ออกนอกเคหสถานเกินเวลาที่กำหนด หรือ เเค่อวิวล	3.52	0.98	ปานกลาง
2. การจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ทำให้ประชาชนเดือดร้อนอย่างยิ่ง เช่น การสั่งปิดกิจการธุรกิจการค้าบางประเภท	3.64	0.90	มาก
3. รัฐบาลใช้อำนาจตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน เพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง เป็นการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน	3.44	0.95	ปานกลาง
4. การใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉินควบคุมโรคระบาด Covid-19 ของรัฐบาล เป็นการละเมิดต่อสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน เนื่องจากการใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน นานเกินไป	3.55	0.97	ปานกลาง
5. รัฐบาลใช้อำนาจตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน การสั่งโอนอำนาจการสั่งการจากรัฐมนตรี และหน่วยงานต่างๆ มาเพื่อเป็นผู้สั่งการเองแทนทั้งหมด เป็นการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน	3.41	1.03	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 การพบเห็นหรือได้ยินเกี่ยวกับบุคคลที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย เช่น ตำรวจ ทหาร ใช้อำนาจตาม พ.ร.ก. ดุกลั่น จับกุมประชาชนที่ออกนอกเคหสถานเกินเวลาที่กำหนด หรือ เคอ์ฟิวส์ พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.52$) (S.D. = 0.98) โดยส่วนใหญ่ ปฏิบัติในระดับ ปานกลาง จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมา ปฏิบัติในระดับ มาก จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 และน้อยที่สุดคือ ปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6

ตารางที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563

ปัญหาและอุปสรรค	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. พ.ร.ก. ดุกลั่นในสถานการณ์ Covid-19 เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน	3.63	1.01	ปานกลาง
2. การแก้ไขปัญหาระบาด Covid-19 ที่มาจากการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ห้ามประชาชน ออกนอกเคหสถานภายในเวลาที่กำหนด เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน	3.54	0.90	มาก
3. สัมผัสร้านค้ารายย่อย แต่ให้กลุ่มทุนใหญ่สามารถค้าขายได้ เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน	3.64	1.02	ปานกลาง
4. การใช้อำนาจตาม พ.ร.ก. ดุกลั่น ในการปิดกั้นสื่อ และโซเชียลมีเดีย เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน	3.65	1.01	มาก
5. การห้ามมิให้มีการชุมนุมหรือมั่วสุมกัน หรือไปรวมตัวกันจำนวนมากๆ โดยใช้อำนาจ พ.ร.ก. ดุกลั่น นานเกินไป เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน	3.60	1.02	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษา พ.ร.ก. ดุกลั่นในสถานการณ์ Covid-19 เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน ภาพรวมเป็นปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.63$) (S.D. = 1.01) โดยส่วนใหญ่ เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมา เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับมาก จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 และน้อยที่สุดคือ เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อยที่สุด จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6

ตารางที่ 4 แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563

แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. พ.ร.ก. ดุกลั่นในสถานการณ์ Covid-19 ควรมีการตรวจสอบถ่วงดุลโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ เพื่อลดการใช้อำนาจของรัฐที่มากเกินไปกระทบต่อสิทธิมนุษยชน เป็นแนวทางแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน	3.71	0.94	ปานกลาง
2. การส่งเสริมให้มีทนายรับสิทธิ และเคารพในสิทธิของผู้อื่น เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน	3.67	0.89	มาก
3. การประกาศใช้ พรบ.โรคติดต่อ เพียงพอต่อการควบคุมโรคระบาด ไม่จำเป็นต้องใช้ พ.ร.ก. ดุกลั่น เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน	3.61	0.97	มาก
4. การประกาศการจำกัดสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก การสมาคม และการชุมนุมอย่างสงบไม่นานเกินไป เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน	3.61	0.90	ปานกลาง
5. การสร้างกฎหมายเกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉินทางสาธารณสุข ขึ้นมาแยกจากสถานการณ์ฉุกเฉินที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทหาร เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน	3.62	1.07	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษา พ.ร.ก. ดุกลั่นในสถานการณ์ Covid-19 ควรมีการตรวจสอบถ่วงดุลโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ เพื่อลดการใช้อำนาจของรัฐที่มากเกินไปกระทบต่อสิทธิมนุษยชน เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน ภาพรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.71$) (S.D. = 0.94) โดย

ส่วนใหญ่ เห็นด้วยในระดับปานกลาง จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 37.4 รองลงมา เห็นตัวในระดับมาก จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 32.7 และน้อยสุดคือ เห็นตัวในระดับน้อยที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 สรุปผลการศึกษาศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของประชาชนในตำบลกันจ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า สิทธิมนุษยชน คือ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น การดำเนินชีวิต โดยอยู่ภายใต้กฎหมาย และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

2.2 สรุปผลการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.2563 ศึกษากรณีเรื่อง Covid-19 ของประชาชนในตำบลกันจ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ประชาชนยังมีสิทธิเสรีภาพ สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ ภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉินการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 19 (Covid-19) แต่อาจมีการจำกัดสิทธิเสรีภาพบางส่วนเพื่อไม่ให้มีผลกระทบกับประชาชนส่วนใหญ่ แต่อาจกระทบกับการเดินทางค้าขาย และเศรษฐกิจบางส่วน

2.3 สรุปผลการศึกษาด้านปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.2563 ศึกษากรณีเรื่อง Covid-19 ของประชาชนในตำบลกันจ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ปัญหาที่เกิดจากสถานการณ์ฉุกเฉินคือการดำรงชีพของบางสาขาอาชีพอาจไม่ได้รับความสะดวกบ้าง แต่กระทบคนกลุ่มน้อย เช่น ผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลห้ามเร่ขาย การเดินทางต้องแจ้งขออนุญาตออกนอกจังหวัด รายได้ลดลงเนื่องจากไม่สามารถดำเนินกิจการบางอย่างได้

2.4 สรุปผลการศึกษาด้านแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.2563 ศึกษากรณีเรื่อง Covid-19 ของประชาชนในตำบลกันจ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค คือ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนสัมพันธ์ข่าวสารหรือข้อกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉินฯ กับประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น และขอความร่วมมือให้ประชาชนปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 การปรับตัวตามคำสั่ง การดูแลประชาชนอย่างทั่วถึงของเจ้าหน้าที่รัฐ

อภิปรายผล

1. การศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสิทธิมนุษยชน คือ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น การดำเนินชีวิต โดยอยู่ภายใต้กฎหมาย และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น สอดคล้องกับแนวความคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ว่าเสรีภาพ เป็นคำที่ถูกใช้เคียงคู่กับคำว่า "สิทธิ" เสมอว่า "สิทธิเสรีภาพ" จนเข้าใจว่ามีความหมายอย่างเดียวกัน แท้จริงแล้ว คำว่า "เสรีภาพ" หมายถึง อำนาจตัดสินใจด้วยตนเองของมนุษย์ที่จะเลือกดำเนินพฤติกรรมของตนเอง โดยไม่มีบุคคลอื่นใดอ้างหรือใช้อำนาจแทรกแซงเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้น และเป็นการตัดสินใจด้วยตนเองที่จะกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันไม่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย แต่การที่ มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมแล้วแต่ละคนจะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำการสิ่งใดนอกเหนือ นอกจากต้องปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว ย่อมต้องคำนึงถึงกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรม สิทธิและเสรีภาพ จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการบ่งชี้ว่าสังคมหรือบ้านเมืองใด มีความสงบสุขมีสันติ มีความเป็นประชาธิปไตยหรือไม่ (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสุโขทัย, 2552) ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ประชาชนมีความเข้าใจเรื่องสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของชีวิต ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างสันติสุข เมื่อพิจารณาผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยว่าควรตระหนักในคุณค่าสำคัญของสิทธิมนุษยชน และเป็นแนวทางปฏิบัติต่อกันในฐานะเพื่อนมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน โดยตระหนักว่าทุกคนมีสิทธิในชีวิต มีสิทธิในการยอมรับนับถือ และมีสิทธิในการดำรงชีวิตและพัฒนาตนเองตามแนวทางที่ถูกต่อนั้นเอง

2. การศึกษาด้านการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ทำให้ประชาชนเดือดร้อนอย่างยิ่ง เช่น การสั่งปิดกิจการธุรกิจการค้าบางประเภท พบว่าประชาชนถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพตาม พ.ร.ก.ฉุกเฉินทำให้ประชาชนเดือดร้อน ประชาชนยังมีสิทธิเสรีภาพ สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ ภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉินการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 19 (Covid-19) แต่อาจมีการจำกัดสิทธิเสรีภาพบางส่วนเพื่อไม่ให้มีผลกระทบกับประชาชนส่วนใหญ่ และกระทบกับการเดินทางค้าขาย และเศรษฐกิจบางส่วน สอดคล้องกับงานวิจัยของสันติ ชมภูศรี (2559) ได้ศึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาแนวความคิดของการบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และวิเคราะห์ปัญหาจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบกับการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐในสถานการณ์ฉุกเฉินของต่างประเทศ รวมทั้ง ศึกษามาตรการในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จากผลการศึกษาพบว่า การบังคับใช้พระราชกำหนดฉบับดังกล่าวถือเป็นกฎหมายพิเศษที่เพิ่มอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อ

ป้องกัน แก้ไข ระวังยับยั้ง และจัดการกับสถานการณ์ที่มีความรุนแรงอันอาจกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาทั้งในส่วนเนื้อหาสาระและการบังคับใช้ของกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาจากกระบวนการก่อนการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ปัญหาการควบคุมระยะเวลาการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ปัญหาการจำกัดการตรวจสอบความรับผิดชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ และปัญหาการจำกัดองค์กรในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ รวมทั้ง ปัญหาที่เกิดจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐจากการใช้อำนาจที่เกินขอบเขตหรือเกินความจำเป็น ซึ่งจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายและแนวทางในการควบคุมการใช้อำนาจรัฐ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพระราชกำหนดฉบับดังกล่าวให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐเพิ่มขึ้นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้หลายประการ แต่การใช้อำนาจรัฐจะต้องคำนึงถึงหลักแห่งความได้สัดส่วนด้วย เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกับการรักษาความมั่นคงของประเทศให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินจะส่งผลกระทบต่อประชาชนในด้านต่างๆ เพราะการบังคับใช้พระราชกำหนดฉบับดังกล่าวถือเป็นกฎหมายพิเศษที่เพิ่มอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐ หากมีการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐที่ใช้อำนาจที่เกินขอบเขตหรือเกินความจำเป็นเนื่องจากการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนบางส่วน

3. การศึกษาด้านการใช้อำนาจตาม พรก.ฉุกเฉิน ในการปิดกั้นสื่อ และโซเชียลมีเดีย เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนในระดับมาก โดยปัญหาที่เกิดจากสถานการณ์ฉุกเฉินวิธิการดำรงชีพของบางสาขาอาชีพอาจไม่ได้รับความสะดวกบ้าง แต่กระทบคนกลุ่มน้อย เช่น ผู้ค้าสลากกินแบ่งรัฐบาลห้ามเร่ขาย การเดินทางต้องแจ้งขออนุญาตออกนอกจังหวัด รวมถึงรายได้ลดลงเนื่องจากไม่สามารถดำเนินกิจการบางอย่างได้ สอดคล้องกับแนวความคิดเกี่ยวกับ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2563) มียกย่องเป็น พ.ร.ก. ฉุกเฉิน เป็นกฎหมายไทยระดับพระราชกำหนด ซึ่งตราขึ้นใน วันที่ 16 กรกฎาคม 2548 กฎหมายให้อำนาจนายกรัฐมนตรีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งในสถานการณ์ดังกล่าว นายกรัฐมนตรีมีอำนาจสั่งการสั่งการขึ้นตอนปกติ, มีอำนาจออกกฎหมายเพื่อบังคับแก้ไขสถานการณ์ฉุกเฉิน, และพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย นอกจากนี้ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนยังถูกจำกัดอย่างกว้างขวาง รวมทั้งการจับกุม คุมขัง ค้นเคหสถาน สิทธิในการเดินทาง แสดงความเห็น และการเสนอข่าว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน ในการปิดกั้นสื่อและโซเชียลมีเดีย ตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 มีผลต่อสิทธิมนุษยชน ถึงแม้ว่าพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน มีอำนาจในการควบคุมสื่อและโซเชียลมีเดีย แต่ไม่ควรประกาศพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินและใช้เวลานานเกินไป เพื่อประชาชนจะได้ดำเนินชีวิตอย่างปกติ ตามครรลองประชาธิปไตย ประชาชนมองว่ายังไม่มีเสรีภาพในการใช้สื่อและโซเชียลมีเดีย มีการปิดกั้นสื่อเว็บไซต์ รวมถึงการพยายามควบคุมผลการสื่อและเนื้อหาของสื่อทำให้ไม่เกิดมุมมองที่หลากหลายทั้งการพยายามปิดกั้นสื่อ

4. การศึกษาด้านแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ.2563 ศึกษากรณีเรื่อง Covid-19 ของประชาชนในตำบลกันนุ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ควรมีการตรวจสอบถ่วงดุลโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ เพื่อลดการใช้อำนาจของรัฐที่มากเกินไปกระทบต่อสิทธิมนุษยชน เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรค คือ สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนสัมพันธ์ข่าวสารหรือข้อกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉิน กับประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น และขอความร่วมมือให้ประชาชนปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิด-19 การปรับตัวตามคำสั่ง การดูแลประชาชนอย่างทั่วถึงของเจ้าหน้าที่รัฐ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมยศ จันทรมบัติ (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องระบบกฎหมายพิเศษว่าด้วยสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะในประเทศไทยกับหลักความเป็นนิติรัฐ พบว่า โดยหลักการของประเทศเสรีประชาธิปไตยที่ยึดถือหลักความเป็นนิติรัฐ การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินและการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินนั้น เป็นสิ่งที่ยอมรับให้สามารถกระทำได้ต่อเมื่อรัฐมีความจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาวิกฤติเพื่อการดำรงอยู่ของรัฐ แต่ต้องกระทำบนพื้นฐานของคุณค่าแห่งประชาธิปไตยและหลักความเป็นนิติรัฐ นั่นคือ ต้องมีหลักประกันในสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานให้แก่ราษฎร เนื่องจากการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินและการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าว มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชน ดังนั้น ในเอกสารกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง อนุสัญญายุโรปว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน อนุสัญญาอเมริกาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเกณฑ์มาตรฐานและหลักการที่นำเสนอโดยองค์กรที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาดังกล่าวข้างต้น อาทิเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำปรีศของการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสถานการณ์ฉุกเฉิน หลักการสิทธิต่ำว่าด้วยบทบัญญัติของข้อจำกัดและการเสียหรือระงับการปฏิบัติตามพันธกรณีในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ค.ศ. 1984 จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ เพื่อที่รัฐภาคีจะได้นำไปปฏิบัติให้ถูกต้องในระหว่างการประชุมประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะในงานวิจัยฉบับนี้ได้เสนอแนะแนวทางและกรอบของระบบกฎหมายพิเศษว่าด้วยสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานระหว่าง

ประเทศ ไทย 1. ในระดับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ ให้มีการบัญญัติค่านิยมของคำว่าสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะ เงื่อนไขและวิธีการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะ มาตรการการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน ขอบเขตระยะเวลาการสิ้นสุด และการควบคุมการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อเป็นเกณฑ์มาตรฐานกลางในการบัญญัติเกี่ยวกับสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะต่อไป 2. ส่วนในระดับพระราชบัญญัตินั้น ก็ได้นำเสนอโดยจำแนกข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ลักษณะคือ 1. ในฐานะที่ระบบกฎหมายพิเศษดังกล่าวยังคงใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ก็ควรพิจารณาจัดลำดับการใช้บังคับก่อนหลังตามลำดับของความรุนแรงของสถานการณ์และความเข้มข้นของมาตรการการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน และในแต่ละฉบับควรวางหลักเกณฑ์เรื่องการกำหนดระยะเวลาและการขยายระยะเวลาเมื่อสิ้นสุดออกไป โดยจะต้องอยู่ภายใต้การพิจารณาให้ความเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติ และ 2. ในฐานะที่เป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระบบกฎหมายพิเศษดังกล่าวต่อไปในอนาคต ควรจัดโครงสร้างระบบกฎหมายพิเศษว่าด้วยสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะออกเป็น 3 ระดับชั้น คือ 1.จะเป็นกฎหมายระดับนโยบายที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2.จะเป็นการบัญญัติกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ โดยมีรายละเอียดในการบริหารจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะ ที่มุ่งเน้นภัยคุกคามที่เกิดจากมนุษย์ (Man-Made Disaster) อาทิ สงคราม การจลาจล การก่อการกบฏ การก่อการร้าย ฯลฯ ได้แก่ พระราชบัญญัติการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน 3.จะเป็นการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยมีรายละเอียดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อันเป็นภัยพิบัติที่เกิดจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (Natural and Environmental Disaster) ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า แนวทางแก้ไขปัญหามูลเหตุเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินควรมีแนวทางสามารถตรวจสอบ ถ่วงดุลโดยฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ มีการพิจารณาจัดลำดับการใช้บังคับก่อนหลังตามลำดับของความรุนแรงของสถานการณ์และความเข้มข้นของมาตรการการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินไม่ควรกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนนานจนเกินไป

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563 ศึกษากรณีเรื่อง Covid-19 ของประชาชนในตำบลกันจ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถสรุปได้ว่า

1. ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิตามธรรมชาติเป็นสิทธิที่มนุษย์ทุกคนมีอยู่แล้วตามธรรมชาติและเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกกันออกได้กับการดำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งรวมถึงสิทธิในชีวิตเสรีภาพและความมั่นคงของบุคคล ความเสมอภาคในทางกฎหมายการคุ้มครองเมื่อถูกจับ ถังขัง หรือเนรเทศ สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม การมีส่วนร่วมทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกในการชุมนุม ในระดับมาก

2. สิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563 มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง และระดับมาก พบว่า สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งรวมถึงสิทธิในชีวิตเสรีภาพและความมั่นคงของบุคคล ความเสมอภาคในทางกฎหมายการคุ้มครองเมื่อถูกจับ ถังขัง หรือเนรเทศ สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม การมีส่วนร่วมทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกในการชุมนุม มีการปฏิบัติในระดับมาก

3. ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563 เป็นปัญหาและอุปสรรคในระดับปานกลาง และระดับมาก พบว่า การแก้ไขปัญหามูลเหตุ Covid-19 ที่มาจากการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น ห้ามประชาชนออกนอกเขตสถานภายในเวลาที่กำหนดเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน เป็นปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก

4. แนวทางแก้ไขปัญหามูลเหตุเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา พ.ศ. 2563 เห็นด้วยในระดับปานกลาง และระดับมาก พบว่า ประชาชนเห็นด้วยว่าการส่งเสริมให้มีการยอมรับสิทธิ และเคารพในสิทธิของผู้อื่น เป็นแนวทางแก้ไขปัญหามูลเหตุเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน และการประกาศใช้ พรบ.โรคติดต่อ เพื่อยกต่อการควบคุมโรคระบาด ไม่จำเป็นต้องใช้ พร.ก.ฉุกเฉิน เป็นแนวทางแก้ไขปัญหามูลเหตุเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรจัดให้มีการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบและตระหนักได้ถึงความเสี่ยงและความเท่าเทียมกัน
2. ควรจัดให้มีการเสวนาเพื่อเพิ่มความรู้ทางด้านสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉินให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ร่วมกัน มีการเสนอแนะแนวคิดต่างๆ นอกจากนั้นควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการวางแผน การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของสิทธิมนุษยชนกับการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน
3. ควรส่งเสริมกิจกรรมที่ทำให้ประชาชนมีรายได้ ลดรายจ่าย สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างเป็นปกติสุข เพื่อให้ประชาชนสามารถอยู่ได้ในสถานการณ์ที่มีการใช้อำนาจในสถานการณ์ฉุกเฉิน ที่ต้องจำกัดการค้าขายหรือจำกัดเวลา อาจทำให้ประชาชนขาดรายได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของประชาชนในเขตพื้นที่อื่น เพื่อที่จะได้ข้อสรุปและเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของประชาชนในแต่ละเขตพื้นที่และจะได้หาทางช่วยเหลือประชาชนเพื่อให้ประชาชนในแต่ละเขตพื้นที่ที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดสุโขทัย. (2552). ปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. สุโขทัย: สารคดี.
- มูลนิธิสถานวัฒนธรรม. (2563). มาตรการพิเศษในภาวะฉุกเฉินกับหลักสิทธิมนุษยชนกรณีศึกษา โควิด2019. (วันที่ค้นข้อมูล: 11 พฤษภาคม 2563) เข้าถึงได้จาก: <https://crcfthailand.org>.
- วสันต์ ชมภูศรี. (2559). การบังคับใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 กับการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2563. พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548. สืบค้น 11 พฤษภาคม 2563. จาก <https://th.wikipedia.org/wiki>
- สมยศ จันทรมบัตติ. (2560). ระบบกฎหมายพิเศษว่าด้วยสถานการณ์ฉุกเฉินสาธารณะในประเทศไทยกับหลักความเป็นนิติรัฐ. วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 5 ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน พ.ศ. 2560
- สราวุธ ทับทอง. (2563). ความท้าทายครั้งใหม่กับการใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน จัดการโรคระบาดเป็นครั้งแรก. สืบค้น 11 พฤษภาคม 2563. จาก <https://themomentum.co/thailand-state-of-emergency-fight-covid-19/>
- Yamane. (1967). Taro Statistic: An Introductory Analysis. New York: Harper & Row.